

■ Ἀπὸ τὸ Ὁρθόδοξο Ἀγιολόγιο τῆς Γερμανίας

Ἡ Ἁγία Παρθενομάρτυς Οὐρσουλα καὶ αἱ σὺν αὐτῇ Παρθενομάρτυρες ἐν Κολωνία τῆς Γερμανίας *

Μνήμη: 21η Ὀκτωβρίου

Μεγαλυνάριον**

Ἦνθισας ἐκ ρίζης βασιλικῆς,
κλέος παρθενίας
καὶ Μαρτύρων ἢ καλλονῆ,
μαθητριῶν προστάτις,
μὴ παύση τοῦ πρεσβεύειν
ὑπὲρ τῶν σέ τιμώντων,
Ἁγία Οὐρσουλα.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ πρώτη χιλιετία τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἱ Βασιλικές Οἰκογένειες τῆς Μεγάλης Βρετανίας, μὲ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ, ἐστόλισαν τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μὲ 50 καὶ πλέον Ἁγίες Βασιλίσσες καὶ Πριγκίπισσες, Μάρτυρες καὶ Ὅσιες Ἀσκήτριες.

Μία ἀπὸ αὐτὲς εἶναι ἡ Ἁγία Παρθένος Οὐρσουλα, ἡ ὁποία ἐδοξάσθη μὲ μαρτυρικὸ τέλος στὴν πόλι Κολωνία τῆς Γερμανίας καὶ τιμᾶται ὡς ἡ ἰδιαίτερα προστάτις τῆς πόλεως αὐτῆς, ὡς καὶ τῶν νέων

μαθητριών¹, επίσης και τῶν Πανεπιστημίων τῶν Παρισίων, τῆς Σορβόνης, τῆς Coïmbres (Πορτογαλλία) καὶ τῆς Βιέννης.

* * *

ΔΕΝ ΔΙΑΣΩΖΟΝΤΑΙ πολλές ιστορικές μαρτυρίες περὶ τῆς Ἁγίας Οὐρσούλης καὶ τῆς παρθενικῆς συνοδίας αὐτῆς.

Μία ἐπιγραφὴ (τέλος Δ', ἀρχὴ Ε' αἰ.) στὴν Κολωνία μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ γερουσιαστὴς Κλημάτιος (senator Clematius) ἀνακαίνισε τὴν Βασιλικὴ τῶν ἐν Κολωνία μαρτυρησάντων Παρθένων, χωρὶς ὅμως νὰ ἀναφέρῃ ὀνόματα, χρονολογία ἢ ἄλλες πληροφορίες².

Ὁ Ἱερὸς Ναός, στὸν ὁποῖο κεῖται ἀκόμη καὶ σήμερα τὸ τίμιο Λεῖψανο τῆς Ἁγίας, φέρει τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Οὐρσούλης τουλάχιστον ἀπὸ τοῦ Η' αἰ.

Ἡ Λεῖψανοθήκη τῆς Ἁγίας Οὐρσούλης στὸν ὁμώνυμο Ἱερὸ Ναὸ ἐν Κολωνία τῆς Γερμανίας.

Ὁ *Βίος* τῆς Ἁγίας Οὐρσούλης εἶναι γνωστὸς στὴν ἐποχὴ μας ἀπὸ μία πολὺ διαδεδομένη παράδοσι στὶς μεταγενέστερες διηγήσεις τοῦ Θ' αἰ. καὶ ἐξῆς. Σὲ πολλὰ σημεῖα, οἱ διηγήσεις αὐτὲς εἶναι ἐπιηρεασμένες ἀπὸ τὴν λαϊκὴ εὐσέβεια τοῦ Μεσαίωνα, ἡ δὲ ποικιλία καὶ οἱ διαφωνίες αὐτῶν καθιστοῦν δύσκολα τὰ τελικὰ συμπεράσματα ἐν σχέσει μὲ τὰ ἱστορικὰ στοιχεῖα τοῦ *Βίου*. Ἐν τούτοις, φαίνεται ὅτι πηγάζουν ἀπὸ πυρῆνα τῆς τοπικῆς ἐκκλησιαστικῆς μνήμης, ἐφ' ὅσον ἔχουν ἀρκετὰ κοινὰ σημεῖα καὶ ἐπιβεβαιώνονται ἀπὸ ἄλλες, ἔστω καὶ ἀσθενεῖς, ἱστορικές μαρτυρίες, ἐκτὸς βεβαίως ἀπὸ τὸ ἀνέκαθεν εὐσεβὲς βίωμα τῆς προστασίας, παρουσίας καὶ παρρησίας τῆς Ἁγίας ἐκ μέρους τῶν πιστῶν.

* * *

ΚΑΤΑ τὴν Παράδοσι, ἡ Ἁγία Οὐρσουλα ἦταν θυγάτηρ Βασιλέως ἐνὸς κρατιδίου τῆς Μεγάλῆς Βρετανίας, πιθανὸν ἐκ τῶν Κελτῶν,

στην περιφέρεια τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ Ἁγία ἦταν γόνος χριστιανῶν γονέων, ἐκ νεαρᾶς δὲ ἡλικίας ἐστόλισε τὴν φυσικὴ τῆς καλλονὴ μὲ τὶς θεάρεστες ἀρετὲς καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ ἀφιερῶσιν τὴν παρθενία τῆς στὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό.

Μὲ μία μεγάλη συνοδία χριστιανῶν παρθένων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ Οὐρσουλα διεκρίνετο γιὰ τὴν βασιλικὴ καταγωγὴ καὶ τὶς ἀρετὲς τῆς, ἡ Πριγκίπισσα ἀνεχώρησε ἀπὸ τὴν Βρετανία.

Μία ἀπὸ τὶς παραδόσεις ἀναφέρει, ὅτι ὁ στρατηγὸς τῆς Βρετανίας Φλάβιος Κλήμης Μάξιμος, ὅταν ἀπεφάσισε νὰ ἀνατρέψῃ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Δύσεως Γρατιανὸ (383), ἐξεστράτευσε στὴν Γαλλία. Τότε ὑπεσχέθη στοὺς στρατιῶτες, προκειμένου νὰ τὸν βοηθήσουν, ὅτι θὰ τοὺς ἔδιδε συζύγους, γῆ καὶ λάφυρα.

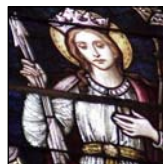
Πρὸς τοῦτο, συγκέντρωσε μεγάλο ἀριθμὸ νέων παρθένων στὴν Μεγάλῃ Βρετανία γιὰ νὰ τὶς μεταφέρῃ στὴν Βρετανίαν τῆς Γαλλίας.

Μία δυνατὴ ὄμως θύελλα ἐμπόδισε τὰ πλοῖα τῶν παρθένων νὰ ἀγκυροβολήσουν στὴν ἀκτὴ τῆς Βρετανίας καὶ αὐτὰ ὠδηγήθησαν βορειότερα, στὶς ἐκβολὲς τοῦ Ρήνου. Τότε, ἡ συνοδία τῶν εὐλαβῶν παρθένων ἀνέπλευσε τὸν ποταμὸ ὡς τὴν Κολωνία, ἡ ὁποία ἐπολιορκεῖτο ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἀπὸ ὀρδὲς βαρβάρων³.

Οἱ βάρβαροι ὥρμησαν στὴν ὁμάδα τῶν χριστιανῶν παρθένων, γιὰ νὰ ἰκανοποιήσουν τὰ χυδαῖα τοὺς πάθη. Οἱ κόρες ὄμως ἀντιστάθηκαν μὲ σθένος, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ Οὐρσουλα καὶ αἱ σὺν αὐτῇ παρθένοι νὰ λάβουν μαρτυρικὸ τέλος ἀπὸ τὰ βέλη τῶν βαρβάρων.

Μετὰ τὴν σφαγὴ αὐτῇ, οἱ βάρβαροι ἔξαφνα ἐγκατέλειψαν τὴν πόλι, ἔντρομοι ἀπὸ ἓναν μυστηριώδη φόβο, ὅτι δῆθεν μία τεράστια στρατιὰ ἐτοιμαζόταν νὰ τοὺς ἐπιτεθῇ.

Ἐκτοτε, ἡ Κολωνία, λυτρωθεῖσα χάρις στὴν θυσία τῆς Ἁγίας Οὐρσούλης καὶ τῶν σὺν αὐτῇ Παρθένων⁴, τιμᾷ τὴν Βρετανὴ Πριγκίπισσα ὡς Πολιοῦχο.

(*) Πηγές:

α) *Acta Sanctorum, Octobrii IX*, pp. 73-210, Bruxelles 1858.

β) **Mgr. Paul Guérin**, *Les Petits Bollandistes, Vies des Saints*, t. 12, pp.496-497, Paris 1876.

γ) **Donald Attwater**, *The Penguin Dictionary of Saints*, 1965, λήμμα: «*St. Ursula*».

δ) Στὸ Διαδίκτυο: *The Catholic Encyclopedia*, Online Edition, λήμμα: «*St. Ursula and the Eleven Thousand Virgins*».

ε) **Γεωργίου Ἐμμανουὴλ Πιπεράκι**, *Ἡ ἐν Ὁρθοδοξίᾳ Ἡνωμένη Εὐρώπη*, σελ. 66-68: «*Ἁγία Οὐρσουλα τῆς Γερμανίας*», ἐκδόσεις «Ἐπτάλοφος», Ἀθήνα 1997.

ς) *Νέος Συναξαριστής τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, ὑπὸ Ἱερομονάχου Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου, τ. Β', Ὀκτώβριος, σελ. 261, ἐκδόσεις «Ἰνδικτος», Ἀθήναι 2004.

(**) **Γ. Ε. Πιπεράκι**, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 66.

1. Ἡ Ἁγία Παρθενομάρτυς Οὐρσουλα θεωρεῖται, ὅπως ἀναφέρεται καὶ στὸ Μεγαλυνάριον αὐτῆς, «μαθητριῶν προστάτις».

Ἄν καὶ ἡ Ἁγία ἔχη ἀφαιρεθῆ ἀπὸ τὸ ἐπίσημο ρωμαιο-καθολικὸ ἑορτολόγιο, σήμερα δραστηριοποιεῖται διεθνῶς τὸ γυναικεῖο μοναστικὸ *Τάγμα τῆς Ἁγίας Οὐρσουλῆς*, τὸ ὁποῖο ἰδρύθηκε τὸ 1535 ἀπὸ τὴν ἰταλίδα μοναχὴ Ἄνζελα Μεριτζι. Τὸ Τάγμα αὐτὸ ἔχει ἰδρύσει σχολεῖα γιὰ κορίτσια σὲ πολλὰς χώρες τοῦ κόσμου, ὡς καὶ στὴν Ἑλλάδα (Ἀθήνα, Τῆνο, Νάξο κ.ά.), στὴν δὲ Τῆνο ὑπάρχει καὶ παπικὸ Μοναστήρι τῶν Οὐρσουλίνων.

2. Ἡ λατινικὴ ἐπιγραφή αὐτῆ τοῦ Κληματίου εἶναι ἡ ἐξῆς, μετὰ τὴν ὁποία παραθέτομε μία κατὰ προσέγγισιν ἐρμηνεία, διότι τὸ κείμενο σὲ μερικὰ σημεῖα εἶναι δεκτικὸ διαφόρων ἐρμηνειῶν:

DIVINIS FLAMMEIS VISIONIB[VS] FREQVENTER
ADMONIT[VS] ET VIRTVTIS MAGNÆ MAI
IESTATIS MARTYRII CAELESTIVM VIRGIN[VM]
IMMINENTIVM EX PARTIB[VS] ORIENTIS
EXSIBITVS PRO VOTO CLEMATIVS V[IR] C[LARISSIMVS] DE
PROPRIO IN LOCO SVO HANC BASILICA[M]
VOTO QVOD DEBEBAT A FVNDAMENTIS
RESTITVIT SI QVIS AVTEM SVPER TANTAM
MAIESTATEM HVIVS BASILICÆ VBI SANC
TAE VIRGINES PRO NOMINE. XPI. SAN
GVINEM SVVM FVDERVNT CORPVS ALICVIVS
DEPOSVERIT EXCEPTIS VIRGINIB[VS] SCIAT SE
SEMPITERNIS TARTARI IGNIB[VS] PVNIENDVM

Θείαις πυρίναις ὀράσεσι πυκνῶς

ὑπομμνησκόμενος καὶ [ἐκ τῆς] μεγάλης ἀρετῆς [καὶ τῆς] μεγαλο-

πρεπείας [τοῦ] Μαρτυρίου τῶν οὐρανίων Παρθένων

προσεγγιζουσῶν ἐκ τῶν τῆς Ἀνατολῆς τόπων

ὀρμώμενος, ὡς ἀνάθημα, Κλημάτιος, ἀνὴρ λαμπρώτατος,

ιδίαις δαπάναις ἐν ἰδίῳ τόπῳ ταύτην τὴν Βασιλικήν,

συμφώνως τῷ τάματι αὐτοῦ, ἐκ θεμελίων

ἀνεστήλωσε. Καὶ εἴ τις, παρὰ τὴν τοσαύτην

μεγαλοπρέπειαν τῆς Βασιλικῆς ταύτης, ἔνθα αἱ

ἄγιοι Παρθένοι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ τὸ

αἶμα αὐτῶν ἐξέχεαν, καταθέση

τὸ σῶμα ἄλλου τινός, ἐκτὸς τῶν Παρθένων, γιγνωσκέτω ἑαυτὸν

ἄξιον τοῦ τιμωρηθῆναι ἐν τῷ αἰωνίῳ πυρὶ τοῦ ταρτάρου.

3. Ἡ παράδοσις, ὅτι οἱ βάρβαροι αὐτοὶ ἦσαν οἱ Οὐννοι, εἶναι μᾶλλον ἀναχρονισμὸς, ἐφ' ὅσον ἡ ἄκρως καταστραφικὴ εἰσβολὴ τῶν Οὐννων στὴν περιοχὴ αὐτὴ ἔγινε περιίπου στα μέσα τοῦ Ε' αἰ. μ.Χ.

4. Σύμφωνα μὲ διάφορες ἐκδοχὰς τῆς παραδόσεως, οἱ Παρθενομάρτυρες τῆς συνοδίᾳς ἦσαν 11.000, ἐνῶ ἀρχαιότερα, πρὸ τοῦ Θ' αἰ., ἡ ἀναφορὰ ἦταν σὲ *πολλὰς χιλιάδες*.